

Разумова Ганна Вікторівна,

доцент кафедри,

кандидат економічних наук,

Протопопова Наталія Андріївна

старший викладач кафедри

аналітичної економіки та менеджменту

Буштин Лілія Володимирівна

студентка

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ

Фінансовий контроль як інструмент антикорупційної політики на міжнародному рівні є актуальним питанням, адже корупція існує в усьому світі, вона підриває основи демократії, гальмує економічне зростання і руйнує довіру громадськості до держави. Корупція пронизує всі верстви суспільства, зустрічається на муніципальному, регіональному, національному та міжнародному рівнях [1, с. 440].

Корупція – складне явище соціального життя, яке проникло у всі сфери життя: економічну, політичну, соціальну, духовну та інші. Корупція – зловживання службовим становищем для досягнення особистої або групової вигоди, а також незаконне отримання державними службовцями вигоди в зв'язку з займаним службовим становищем.

Прийнято виділяти такі ознаки корупції:

- свідоме підпорядкування державних інтересів особистим інтересам;
- секретність виконання рішень;
- наявність взаємних зобов'язань між тими, хто приймає державні рішення, і тими, кому це вигідно;
- взаємодія між тими, хто цього потребує прийняття певного рішення, і тими, хто може на прийняття такого рішення вплинути;
- прагнення приховування корупційними юридичним обґрунтуванням;
- виконання подвійних функцій (державних і приватних).

Корупція є в усіх країнах світу, проте поширена вона, як правило, в країнах зі слабкими інститутами, часто порушених нестабільністю і конфліктами [3, с. 56].

Глобальне дослідження і супроводжуючий його рейтинг країн світу за показником поширеності корупції в державному секторі визначає індекс сприйняття корупції (The Corruption Perceptions Index). Розраховується за методикою міжнародної неурядової організації Transparency International.

В рамках індексу корупція визначається як будь-які зловживання службовим становищем з метою особистої вигоди.

Індекс сприйняття корупції є зведеним індикатором, що розраховується на основі даних, отриманих з експертних джерел, наданих міжнародними організаціями.

Індекс в основному містить усереднені дані, зібрані за три останні роки, тобто він дає уявлення про поточні оцінки рівня корупції експертами. Тому дослідження не завжди відображає реальну динаміку, так як його коливання можуть бути обумовлені коригуванням вибірки, методології та джерел інформації (при цьому не всі вони оновлюються на щорічній основі), а місце країни в загальному списку може сильно змінитися через зміну списку країн, включених в рейтинг.

Рейтинг містить актуальний (періодично оновлюваний) список країн світу і адміністративних територій без державного статусу, упорядкованих за індексом сприйняття корупції. Поточні дані перших десяти країн за індексом прийняття корупції подані станом на 2019 рік, опубліковані в січні 2020 року (див. табл.).

Індекс сприйняття корупції

<i>Рейтинг</i>	<i>Країна</i>	<i>Індекс</i>
1.	Данія	87
2.	Нова Зеландія	87
3.	Фінляндія	86
4.	Сингапур	85
5.	Швеція	85
6.	Швейцарія	85
7.	Норвегія	84
8.	Нідерланди	82
9.	Німеччина	80
10.	Люксембург	80

Джерело: [5]

Україна займає сто двадцять дев'яте місце серед ста вісімдесяти країн світу [5].

Ефективна боротьба з корупцією вимагає багаторічних постійних зусиль, в тому числі таких трудомістких, як проведення реформи адміністративного і судового апаратів, розробка і прийняття відповідного антикорупційного законодавства. Тому необхідне створення єдиної взаємообумовленої системи, спрямованої на боротьбу з цим явищем, до якої повинні входити правоохоронні органи, вітчизняні та закордонні органи фінансового контролю [4, с.206].

Один з ефективних способів запобігання корупції в державній сфері – посилення заходів фінансового контролю осіб, уповноважених на виконання

функцій держави або місцевого самоврядування, та прирівняних до них осіб.

Суть фінансового контролю полягає:

- в забезпеченні фінансової безпеки підконтрольних суб'єктів;
- в поліпшенні економічного стану всіх елементів фінансової системи і його раціональне, ефективне та законне застосування;
- в дотриманні фінансових інтересів суб'єктів господарювання, посилення їх відповідальності за результати своєї діяльності;
- в підвищенні ефективності економічної політики [2, с.48].

На стан сучасної економіки вплинуло безліч факторів, у тому числі і зростання правопорушень, пов'язаних з незаконним розподілом матеріальних ресурсів. У зв'язку з реальною можливістю руху ресурсів з порушеннями та заперечними фінансовими результатами необхідний міжнародний контроль.

Міжнародний фінансовий контроль зв'язується з перевіркою дотримання норм права, включаючи міжнародне право, цільовий характер та ефективність використання засобів.

Міжнародний фінансовий контроль за станом економіки, розвитком соціально-економічних процесів у суспільстві є важливою сферою діяльності при управлінні світовим господарством. Призначення контролю замикається у співпраці з успішною реалізацією фінансової політики державної влади, забезпеченням процесу формування та ефективного використання фінансових ресурсів у всіх сферах. Саме тому фінансовий контроль на сьогодні актуальний як ніколи.

Отже, для підвищення ефективності боротьби з корупцією застосовують фінансовий контроль на міжнародному рівні при якому необхідно:

- координувати зусилля контрольних органів, так як спільні зусилля дозволяють забезпечити єдність «технологічного циклу» в боротьбі з корупційними злочинами - від профілактики та виявлення фактів корупції до заходу і покарання корупційних злочинів;
- розробити методичку оцінки якості внутрішніх антикорупційних систем безпеки;
- проводити антикорупційну експертизу законодавства.

---

1. Базась М. Ф. Методика та організація фінансового контролю: підручник для вищ. навч. закл. Київ: МАУП, 2017. 440 с.

2. Білуха М. Стандарти державного фінансового контролю. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2015. № 11. 48 с.

3. Бочарников І. В. Зарубіжний досвід протидії корупції. *Аналітичний вісник*. 2017. № 6 (351). 56 с.

4. Публічно-правова протидія корупції: навчальний посібник / В. В. Топчій, В. А. Шкелебей, Т. М. Супрун. Ірпінь: УДФС, 2016. 206 с.

5. Індекс сприйняття корупції у світі – 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattya-koruptsiyi-2019>.